

Kde sa začína príbeh mlieka

Aby spracovatelia mlieka v mliekarňach mohli vyrábať kvalitné a chutné mlieko a mliečne výrobky, musia dostať na ich výrobu kvalitné surové mlieko od farmárov. **Výroba surového, teda ešte nespracovaného mlieka sa nazýva prvovýroba mlieka.** Táto, často opomínaná časť príbehu mlieka, kým sa dostane k spotrebiteľom spracované na stôl, je veľmi dôležitá a náročná. Vyžaduje denno-dennú starostlivosť o kravičky, aby mali vhodné priestory na život, dobré a kvalitné krmivo. A tiež musia mať lekára – veterinára, ktorý sa stará aby boli zdravé.

Kým teliatko vyrastie, kým sa z jalovičky stane kravička, ktorá dojí mlieko, musia sa o ňu farmári denno-denne starať. Nesmieme teda zabúdať, že za každým pohárom mlieka je práca a úsilie mnohých pracujúcich ľudí na mliečnych farmách.

Slovenskí prvovýrobcovia a spracovatelia mlieka spoločne robia projekt Adoptuj kravičku, v ktorom je možné si za EAN kódy slovenských mliečnych výrobkov adoptovať slovenskú kravičku a virtuálne sa o ňu starať, a v rámci ktorého ponúkajú aj možnosť navštíviť kravičky priamo na slovenských farmách.

Prvovýroba mlieka je súčasťou poľnohospodárskej prvovýroby a zahŕňa činnosti spojené s produkciou surového kravského mlieka, predovšetkým organizáciu chovu a ošetrovanie jednotlivých kategórií mliekového hovädzieho dobytku, teda teliatok, jalovičiek, jalovic a kráv, systém ustajnenia, systém

kŕmenia, systém dojenia a základné ošetrovanie surového kravského mlieka.

Na Slovensku sa ku koncu roka 2017 chovalo vyše 439 000 kusov hovädzieho dobytku, z toho vyše 194 000 kusov kráv. Z celkového počtu kráv je vyše 129 000 kusov dojníc a zvyšok sú kravy bez trhovej produkcie mlieka. V súčasnosti máme na Slovensku vyše 400 podnikov prvovýroby mlieka. Okrem týchto podnikov je na Slovensku ešte veľa ľudí, ktorí chovajú kravy pre produkciu mlieka na vlastnú spotrebu.

Ročne sa na Slovensku vyrobí asi 1 miliarda kilogramov surového kravského mlieka. Z tohto množstva sa vyše 830 miliónov kilogramov spracováva v spracovateľských podnikoch, teda v mliekarňach a zvyšok sa využíva hlavne na výživu mladých kategórií zvierat (teľatá a ošípané).

Priemerná úžitkovosť na Slovensku v súčasnosti dosahuje vyše 7 000 kg mlieka na dojnicu za rok. Priemerná dojnica tak nadojí asi 20 litrov mlieka denne. Máme však aj dojnice, ktoré nadoja 40 až 50 litrov denne, čo je asi 12 000 – 15 000 litrov ročne.